

Klasse og hjælpe paa den derved, at deres Dagsarbejde, deres Pligtarbejde kunde de faae afløst. Men, medens man i denne Henseende har gjort et væsentligt Skridt til at forbedre deres Stilling, saa maa man ikke glemme, at man derved tillige har gjort et væsentligt Skridt til at gjøre dem huusvilde. Vi maae vel erindre, at en stor Mængde af de Huse, som ere blevne byggede og leiede ud til Huusmand, ere blevne dette, fordi man derved vilde skaffe en Arbeidskraft for de større Aulsbrug. Fra det Dieblif at denne Fordeel ophører, saa ansee de større Aulsbrugere, og jeg siger, ikke med Urette, saa ansee de sig ikke opfordrede til at vedligeholde disse Huse, og dersom de ligge paa Steder, hvor det synes vedkommende Aulsbrugere, at de ved at inddrage Jorden kunne have en større Fordeel deraf, eller de frygte for at de mindre Familier, som ere bosiddende paa de Huse, som ligge ved Grandserne af deres Jord, kunne foruleilige dem i en eller anden Henseende, saasom ved at tage deres Creaturer op, naar de komme ind paa deres Jord, eller noget lignende, saa ere de naturligtvis tilbøjelige til at nedbryde disse Huse og at formindste i det Hele Antallet af Leilighederne for mindre Familier. Dette gaar endogsaa for sig i en temmelig stor Udstrækning. Jeg kunde paavise enkelte Steder, hvor der har været bygget paa en eneste Hovmark indtil 20 saadanne Huse, hvor det nu maa ventes inden ganske kort Tid at Huusboerne blive opsigte og Husene nedbrudte, for at Hovmarken kan inddrages under det Aulsbrug, hvortil den tidligere har hørt som Hovmark. Man vil begribe, hvor vanskeligt det vil være for et saa stort Antal Familier at skaffe sig Huusly i den Omkreds, hvor de kun ere tjente med at søge det, fordi man ligeledes maa lægge Mærke til, at for den ringere Almuesmand, for ham er det saa vigtigt at blive i Nærheden af dem, som ere vante til at hjælpe og støtte ham, for ham gaar det væsentligt slettere, naar han fjernes fra dem. Jeg troer, at et saadant Exempel alene vil ophjse, hvor nær forestaaende Vanskeligheder ere af denne Art. Der er endnu en Grund, som kan føies til de andre, der tale for dette Forslag. For at skaffe sig Arbeidere paa Landet, hvor man ikke kan have ugifte

Tjender nok, og heller ikke ønsker at have dem i et for stort Antal, der maa man, efterat det er overladt til Vedkommende at afløse deres Dagarbejde imod en vis Betaling, komme til et andet System, idet man nemlig maa komme til at tage dem paa Lon aarsviis og give dem Bolig. Dette er uregtelig en forbedret Stilling for Arbeidsclassen, der da er sikret sit Ophold hele Aaret igjennem; men det vil ogsaa føre derhen, at de Arbeidsmand, som ikke ønske en saadan Stilling, hvis hele Udvikling er af en anden Art, de, som netop ere de bedste og som arbejde i Accordarbejde, de vilde komme til at miste de Huse, de for Dieblifket bedoe, idet Husene vilde blive besatte af saadanne Aarstjenere, og de vilde forgiæves søge at faae Huusly. Naar de, saaledes som Loven nu er, i Genhold til de Instruxer, som ere givne fra Ministeriet om Lovens Fuldbyrkelse, naar de, siger jeg, under Forhold som nærværende, henholde sig til Sogneforstanderskabet og bede om Huusleilighed anvist, saa giver man dem gjerne en saa flet Huusleilighed som nogenlunde er mulig. Jeg kan fremsføre Exempler paa, at man i et Huus har sat to Familier sammen med fælles Kjøkken. Naar man nu kjender kun nok saa lidt til den mindre Arbeidsclassens Kaar, saa vil man indsee, hvor skadeligt et Samly af denne Art er, og hvor ubilligt det er, at ville tvinge dem dertil, og hvor urigtigt det er at forlange, at den Mand, som er tilfunds at bygge sig selv et Huus, naar han blot kan faae en Plet, hvorpaa han kan sætte det, eller at betale en Leie, hvorfor han kan faae en virkelig Leilighed for sig selv, jeg siger hvor ubilligt det er at tvinge en saadan Mand ind under Forhold af denne Natur, især da Nødvendigheden ikke burde være herfor, idet det efter den nævnte Anordnings Hensigt jo skulde være muligt, under saadanne Omstændigheder at skaffe den fornødne Jord. At skaffe denne Jord er imidlertid, som sagt, yderst vanskeligt — det er vanskeligt, fordi der i Sogneforstanderskaberne ikke findes saa, hvem det er om at gjøre, at beholde saavidt muligt et Tvangsherredømme over denne Arbeidsklasse, og tvinge den til at arbejde og finde sig i de Bilskaar som ere den foresat; jeg siger ikke blot, at